

Brüsszel, 2017.3.22.
SWD(2017) 115 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

A HATÁSVIZSGÁLAT VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA

amely a következő dokumentumot kíséri

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

a tagállami versenyhatóságok helyzetének a hatékonyabb jogalkalmazás és a belső piac megfelelő működésének biztosítása céljából történő megerősítéséről

{ COM(2017) 142 final }

{ SWD(2017) 114 final }

{ SWD(2017) 116 final }

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Hatásvizsgálat – A verseny fokozása az EU-ban a vállalkozások és a fogyasztók érdekében – az uniós versenyjog nemzeti versenyhatóságok általi alkalmazásának megerősítése

A. A fellépés szükségessége

Mi a probléma lényege és miért jelent problémát uniós szinten?

Az 1/2003/EK rendelet 2004-ben létrehozta az uniós versenyszabályok érvényesítésének decentralizált rendszerét. A rendszer célja annak biztosítása, hogy a nemzeti versenyhatóságok – a Bizottsággal párhuzamosan – erősebb felhatalmazást kapjanak a jogalkalmazásra. Jóllehet a nemzeti versenyhatóságok az elmúlt évtizedben számottevően megerősítették az uniós versenyszabályok érvényesítését, többet tehetnének ennél. A feltáratlan kartellek, amelyek általában 17 %-30 % közötti áremelkedést eredményeznek, évente 181–320 milliárd EUR veszteséget okoznak. A közelmúltban végzett felmérések és az európai szemeszter keretében végzett munka azt mutatja, hogy számos ágazatban továbbra sincs verseny. Egyértelmű összefüggés áll fenn a nemzeti versenyhatóságok arra irányuló szerepe és lehetősége között, hogy intézkedjenek és korlátozások nélkül érvényesítsék az uniós versenyszabályokat, valamint a piacokon fennálló verseny között.

A nemzeti versenyhatóságoknak a hatékonyabb jogalkalmazásra irányuló képességét és az 1/2003/EK rendelettel bevezetett decentralizált rendszer működését négy tényező akadályozza:

1. a hatékony versenyjogi eszközök hiánya,
2. a visszatartó erejű bírságok megállapítására vonatkozó hatáskör hiánya,
3. az engedékenységi programok tagállamok közötti eltérései Európa-szerte visszatartják a vállalkozásokat attól, hogy jelentkezzenek a hatóságoknál,
4. az arra irányuló biztosítékok hiánya, hogy a versenyhatóságok függetlenül járhatnak el az uniós versenyszabályok érvényesítése során, valamint hogy rendelkezésükre állnak a munkájuk elvégzéséhez szükséges erőforrások.

Az, hogy a nemzeti versenyhatóságok nem tudják teljes mértékben kiaknázni lehetőségeiket, gyengíti az egységes piac egyik fő elemét, annak biztosítását, hogy a verseny ne torzuljon Európában. A versenyszabályok kevésbé hatékony érvényesítése a nemzeti versenyhatóságok részéről azt jelenti, hogy nem biztosítottak a piacok hatékony működésének feltételei. Ennek következtében a vállalkozások nem kapnak lehetőséget arra, hogy érdemeik alapján versenyezzenek egymással, piacra lépésük akadályokba ütközik, a fogyasztók pedig nem profitálhatnak a kívánt mértékben a versenyszabályok hatékony érvényesítéséből eredő előnyökből, azaz az alacsony árakból, a jobb minőségből, a nagyobb választékból és a termékinnovációból.

Mit kellene elérni?

A nemzeti versenyhatóságok hatékonyabb jogalkalmazásának lehetővé tétele biztosítaná az 1/2003/EK rendelet által bevezetett decentralizált végrehajtási rendszer nyújtotta lehetőségek maradéktalan kihasználását. Ez fokozná az EU versenyszabályainak a nemzeti versenyhatóságok általi érvényesítését, és javítaná az európai piacok működését (általános célkitűzés). Ehhez a következő konkrét célkitűzések elérésére van szükség:

1. annak biztosítása, hogy valamennyi nemzeti versenyhatóság hatékony vizsgálati és döntéshozatali eszközökkel rendelkezzen;
2. annak biztosítása, hogy visszatartó erejű bírságokat lehessen megállapítani;
3. annak biztosítása, hogy valamennyi nemzeti versenyhatóság rendelkezzen jól megtervezett engedékenységi programmal, amely megkönnyíti az engedékenység iránti kérelem több joghatóságban való benyújtását is; és
4. annak biztosítása, hogy a nemzeti versenyhatóságok megfelelő forrásokkal rendelkezzenek, és egymástól függetlenül érvényesíteni tudják az uniós versenyszabályokat.

Milyen hozzáadott értéket képvisel az uniós szintű fellépés (szubszidiaritás)?

Az EU-nak intézkedéseket kell hoznia a feltárt problémák megoldása érdekében, mivel a nemzeti versenyhatóságok olyan uniós szabályokat alkalmaznak, amelyek határokon átnyúló dimenzióval rendelkeznek. Az egyik tagállam nemzeti versenyhatósága által hozott végrehajtási intézkedések hatással lehetnek más tagállamokban a versenyre, a vállalkozásokra és a fogyasztókra; például egy nemzeti szintű kartell rendszerint kizárja a más tagállamokból származó versenytársakat. Amennyiben a nemzeti versenyhatóság nem rendelkezik a végrehajtáshoz szükséges eszközökkel (például források hiányában), ez nem csupán az érintett nemzeti versenyhatóság tagállamában, hanem a többi tagállamban is közvetlen negatív következményekkel járhat a vállalkozásokra és a fogyasztókra, valamint a nemzeti versenyhatóság

<p>azon képességére nézve, hogy részt vegyen az európai szintű együttműködésben. Y tagállam nem képes orvosolni az X tagállamban működő nemzeti versenyhatóság eszközeinek hiányát, ezért csak az uniós fellépés képes kezelni ezt a problémát.</p>
<p>B. Megoldások</p>
<p>Milyen lehetőségek kínálóznak a célok elérésére? Van-e előnyben részesített megoldás? Amennyiben nem, miért?</p>
<p>1. lehetőség: nincs uniós fellépés (alapforgatókönyv) 2. lehetőség: nem kötelező erejű intézkedések 3. lehetőség: uniós jogalkotási intézkedés, amely biztosítja a nemzeti versenyhatóságok számára a hatékony jogalkalmazáshoz minimálisan szükséges eszközöket, amelyeket szükség esetén nem kötelező erejű intézkedések és részletes szabályok egészítenek ki 4. lehetőség: a nemzeti versenyhatóságok uniós jogalkotási intézkedés által bevezetett, részletesen meghatározott és egységes eszközökkel való felruházása</p> <p>Az előnyben részesített alternatíva a 3. lehetőség.</p>
<p>Mi az egyes érdekelték álláspontja? Ki melyik alternatívát támogatja?</p>
<p>Az érdekelték valamennyi kategóriája (beleértve a vállalatokat, az iparági szövetségeket, az ügyvédi irodákat, a fogyasztói szervezeteket és az állami hatóságokat) úgy véli, hogy intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy a nemzeti versenyhatóságok erősebb felhatalmazást kapjanak a jogalkalmazásra. Ezt a 2016. február 12-én lezárult nyilvános konzultáció és az érdekelt felekkel folytatott megbeszélések is megerősítették.</p>
<p>Melyek az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor a főbb lehetőségek) előnyei?</p>
<p>A nemzeti versenyhatóságok felruházása a hatékony jogalkalmazáshoz minimálisan szükséges eszközökkel, az uniós versenyszabályok hatékonyabb érvényesítéséhez és a versenykultúra további térnyeréséhez vezetne Európa-szerte. Ez nyitottabb verseny piacokat eredményezne, ahol a vállalkozások tisztességesebben, érdemeik alapján versenyeznének egymással, könnyebbé válna számukra a jólét és a munkahelyek teremtése, valamint növekedne vonzerejük a beruházók szemében. A nagyobb verseny fokozza a termelékenységet – a gazdasági növekedés egyik mozgatórugóját. A versenyszabályok hatékonyabb végrehajtása védi az európai fogyasztókat azoktól az üzleti gyakorlatoktól, amelyek mesterségesen magasán tartják az áruk és szolgáltatások árát, és növeli az elérhető áru innovatív áruk és szolgáltatások választékát. A vizsgálati és szankcionálási eszközökre vonatkozó közös minimumszabályok csökkenti a vállalatok eltérő eredményeit, és kiszámíthatóbbá tennék az uniós versenyszabályok nemzeti hatóságok általi alkalmazását. Az EU-ban működő versenyhatóságoknak képeseknek kellene lenniük az egymással való jobb együttműködésre. A határokon átnyúló tevékenységekben részt vevő vállalkozások számára csökkennének vagy akár meg is szűnnének a különböző jogi keretekhez való alkalmazkodás költségei. Az érdekelték többsége támogatja ezt az alternatívát. Az előnyben részesített alternatíva pozitívumainak minőségi és mennyiségi értékelése azt mutatja, hogy a keletkező haszon (például a GDP egy fontos összetevőjére, a teljes tényezőtermelékenység növekedésére gyakorolt pozitív hatás) jócskán meghaladja a végrehajtási költségeket.</p>
<p>Milyen költségekkel jár az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor milyen költségekkel járnak a főbb lehetőségek)?</p>
<p>Az előnyben részesített lehetőség lényegében a jogalkotási kezdeményezés közigazgatási szerveket érintő végrehajtási költségeivel, a képzéssel és a bevezetett változások megismertetésével kapcsolatos költségekkel, valamint egyes nemzeti versenyhatóságoknál az alkalmazottak számának korlátozott növelésével járna. A vállalatoknak az új szabályokkal való ismerkedésből származó, korlátozott mértékű kezdeti alkalmazkodási költségekkel kellene számolniuk (e költségek mértéke a működés helye szerinti tagállamtól függően változó). Összességében véve, a határokon átnyúló tevékenységekben részt vevő vállalkozások számára csökkennének vagy akár meg is szűnnének az eltérő jogi keretekhez való alkalmazkodás költségei.</p>
<p>Milyen hatást gyakorol az intézkedés a kkv-kra és a versenyképességre?</p>
<p>A versenyszabályok hatékonyabb alkalmazása nyitottabb verseny piacokat eredményez, amelyeken a vállalkozások – beleértve a kkv-kat és az induló vállalkozásokat is – tisztességesen, érdemeik alapján versenyeznek és növekednek.</p>
<p>Jelentős lesz-e a tagállamok költségvetésére és közigazgatására gyakorolt hatás?</p>

A nemzeti versenyhatóságok már rendelkeznek az uniós versenyszabályok végrehajtására szolgáló alapvető kerettel, de bizonyos hiányosságokkal vagy korlátozásokkal szembesülnek. A végrehajtási költségek eltérnének attól függően, hogy a nemzeti versenyhatóságok tekintetében milyen mértékben vannak már érvényben azok a szabályok, amelyek lehetővé teszik a nemzeti versenyhatóságok számára a hatékony jogalkalmazást. Az olyan tagállamok számára, amelynek nemzeti versenyhatóságai nem rendelkeznek elegendő forrással feladataik ellátásához, további költségek is felmerülhetnek.

Lesznek-e egyéb jelentős hatások?

A nemzeti versenyhatóságok még jelentősebb hatáskörökkel való felruházása csak akkor lenne lehetséges, ha az szükséges és arányos, és biztosítja az alapvető jogok tiszteletben tartását.

Arányosság

A minimumszabályok meghatározása annak lehetővé tétele érdekében, hogy a nemzeti versenyhatóságok hatékonyan végrehajthassák az uniós versenyszabályokat, biztosítaná az egyensúlyt az általános és konkrét célkitűzések elérése között, ugyanakkor nem vezetne a nemzeti hagyományokba való indokolatlan beavatkozáshoz. A tagállamok továbbra is szigorúbb előírásokról rendelkezhetnek, és szabályaikat a nemzeti sajátosságokhoz igazíthatják.

D. További lépések

Mikor kerül sor a szakpolitikai fellépés felülvizsgálatára?

Az új uniós jogszabályt a nemzeti jogba való átültetésének időszakában nyomon követik és értékelik. Az átültetés után 5 évvel utólagos értékelésre kerül sor annak vizsgálata érdekében, hogy teljesültek-e a célkitűzések.